

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 629/2024
20.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Добрица Милосављевић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Путеви Србије“ са седиштем у Београду, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4391/23 од 18.10.2023. године, у седници већа одржаној 20.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4391/23 од 18.10.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Великој Плани П1 75/21 од 02.06.2023. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужили по основу накнаде материјалне штете због неисплаћених месечних накнада зараде по основу сменског рада за период од 01.06.2018. године до 20.01.2021. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе означени у том ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужили на име трошкова парничних поступка исплати износ од 108.900,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4391/23 од 18.10.2023. године ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да јој по основу накнаде материјалне штете због неисплаћених месечних накнада зараде на име рада у сменама за период од 01.06.2018. године до 20.01.2021. године, исплати појединачне месечне износе са каматом од доспелости сваког износа до исплате. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде и одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова првостепенног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408, у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23-други закон), Врховни суд је нашао да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у радном односу код туженог на основу уговора о раду од 03.07.2006. године и анекса уговора о раду од 29.12.2006. године (заведен код туженог 22.05.2008. године) на неодређено време. У утуженом периоду обављала је уговорене послове ... на наплатној рампи по сменама, по унапред утврђеном распореду, у режиму прва смена од 7 часова до 19 часова, друга смена од 19 часова до 7 часова ујутру, а потом два дана одмора. Анексом уговора о рад, закљученог применом одредбе члана 11. и 67. Колективног уговора туженог од 03.07.2006. године, предвиђено да тужила има право на одговарајућу зараду која се састоји од основне зараде, увећане зараде и дела зараде за радни учинак, при чему увећану зараду између осталог чини зарада за рад ноћу и рад у сменама у износу од 26%. Чланом 42. став 2. тачка 2. Правилником о раду туженог од 17.04.2015. године, прописано је да се у оквиру припадајућих коефицијената за систематизоване послове вреднују услови рада који се односе, између осталог, на рад у сменама. Тужили је у спорном периоду исплаћивана зарада у којој је вреднован сменски рад као елемент за утврђивање основне зараде. Вештачењем преко судског вештака економске струке утврђено је увећање по основу сменског рада током утуженог периода, који је предмет тужбеног захтева, у досуђеним износима првостепеном пресудом.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби члана 108. Закона о раду, члана 41. и 42. Правилника о раду туженог од 17.04.2015. године и члана 49. Колективног уговора туженог од 27.04.2011. године, оценио да тужени није вршио исплату увећане зараде по основу рада у сменама, с обзиром на то да рад тужиле по том основу није вреднован у коефицијенту за обрачун основне зараде тужиле. У складу са наведеним, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и обавезао туженог да тужиоцу исплати дуговане износе на име накнаде увећане зараде за сменски рад.

Другостепени суд налази да је одлука првостепеног суда донета погрешном применом материјалног права на утврђено чињенично стање. Становиште другостепеног суда је да, у складу са новелираном одредбом члана 108. Закона о раду, послодавац има овлашћење да својим општим актом вреднује рад у сменама кроз коефицијент за обрачун основне зараде, који одређује између осталог и услове рада који се односе на сменски рад. Како је утврђено да је Правилником о раду туженог од 17.04.2015. године сменски рад, као услов рада, вреднован у оквиру припадајућих коефицијената, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца за исплату увећане зараде по том основу.

Супротно наводима ревизије, Врховни суд налази да је другостепена одлука заснована на правилној примени материјалног права

Одредбом члана 108. став 1. новелираног Закона о раду („Сл. Гласник РС“ бр. 24/05...са изменама и допунама објављеним у „Сл. Гласнику РС“ бр. 75/2014 и 13/2017), прописано је да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду и то за рад на дан празника, за рад ноћу, за прековремени рад и за минули рад. Према одредби става 4. истог члана, општим актом и уговором о раду могу да се утврде и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду, као што је увећање зараде по основу рада у сменама.

Сходно цитираној одредби, послодавац има овлашћење да својим општим актом и уговором о раду закљученим са запосленим утврди право запосленог на увећану зараду и њену висину за рад у сменама, те да може својим општим актом да вреднује рад у сменама, као елемент за утврђивање основне зараде.

Према одредби члана 44. Колективног уговора за Јавно предузеће „Путеви Србије“ од 27.04.2011.године, основну зараду, у смислу овог Колективног уговора, чини производ коефицијента посла вредности радног часа и месечног фонда часова од 174 часова рада, а одредбом члана 45. прописано је да коефицијент послова које запослени обавља зависи од: сложености посла, потребне стручне спреме, одговорности и услова рада (став 1.), сви послови су груписани у седам група (став 2.), за сваку групу послова утврђује се најнижи и највиши коефицијент (став 3.), прописан је најнижи и највиши коефицијент за групу послова на тај начин што је за стручну оспособљеност у трајању од 4 године и специјализацијом на основу стручности средњег образовања прописан најнижи коефицијент 1,4 а највиши 1,8 (став 4.), да су коефицијентима из става 4. истог члана вредновани и услови рада који се односе на: рад на терену, рад у сменама и друге послове штетне по здравље запослених.

Одредбом члана 41. став 1. Правилника о раду за Јавно предузеће „Путеви Србије“ од 17.04.2015. године прописано је да основна зарада сваког запосленог представља новчану вредност конкретних послова и задатака радног места за ефективно радно време проведено на раду. Чланом 42. став 1. истог правилника прописано је да се систематизовани послови и радни задаци запослених у ЈП „Путеви Србије“ изражавају припадајућим коефицијентима који се утврђују у зависности од следећих параметара и то: 1. сложеност послова и радних задатака, 2. потребне стручне спреме, 3. одговорности и 4. услова рада. Ставом 2. истог члана прописано је да у оквиру припадајућих коефицијената за систематизоване послове у ЈП „Путеви Србије“ вредновани су и услови рада који се односе на рад на терену и рад у сменама.

Дакле, општим актима туженог послодавца који је у примени у спорном периоду, право на увећану зараду није утврђено као посебно право запослених, па како је сменски рад тужиље вреднован кроз основну зараду, то по становишту Врховног суда нема основа за исплату износа које тужиља потражује тужбеним захтевом. Неосновано се ревизијом указује да се коефицијент за обрачун зараде није мењао од доношења Колективног уговора из 2011. године, због чега се оспорава утврђена чињеница да јој је сменски рад вреднован кроз основну зараду. Наиме, одредбом чл. 42 ст. 2 Правилника о раду туженог од 17.04.2015. године у оквиру припадајућих коефицијената вредновани су услови рада који се односе и на рад у сменама. Тужиљи, као и свим запосленима код туженог, зарада је морала бити обрачуната на начин како то предвиђа важећи општи акт туженог. Следом наведеног, тужени је поступио у складу са одредбом члана 108. Закона о раду и у свему испунио своју обавезу према тужиљи по основу сменског рада, због чега је побиијаном другостепеном одлуком

правилно одбијен тужбени захтев тужиље за исплату предметног новчаног потраживања увећане зараде по наведеном основу.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**